

יו"ל ע"י מוסדות
שארית ישראל
ווילעדניק בער
קאראסטין
אוקריינא

שארית ישראל

דברי תורה
וסיפורים
מרבין
הרה"ק רבי
ישראל
דוב בער
ווילעדניק
זצוק"ל

**אור
העבודה**
פנינים מדברי רבינו בעניני עבודת ה'

**אור
הפרשה**
דברי תורה מרבין על פרשת השבוע

**'יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי
עולם הבא' (אבות פ"ד מ"ז)**

כי העבדות בתשובה ומעשים טובים דעולם הזה, הוא נעלה
מאוד מאוד מכל חיי עולם הבא, שהוא התענוג שבגן עדן, כי כל
התענוגים הוא רק להביאו לידי עבדות כנ"ל, הגם כי יש בחינת
תענוג עליון בבחינת העבדות גופא, והוא כמו שכתוב (במדבר יח ז)
'עבודת מתנה אתן את כהונתכם', אהבה רבה בתענוגים, להתענג
על ה', הנה זאת הבחינה אינו באופן הרגשה ח"ו, הגם שמרגיש
התענוג מ"מ אינו מרגיש לקבל התענוג ח"ו, והתענוג גופא הוא
העבודה, ומחזיר הכל לשרשו, שהוא בעצמו העובד כביכול, ועל
כן לא יחפוץ האדם בשום תענוג, אפי' תענוג גן עדן העליון, כי אם
כאשר יתן לו השי"ת יקבל, ואז זה גופא עבודת ה' וכו', כללא
דמילתא, ממדרגה התחתונה שאין למטה ממנה ועד רום המעלות
שאין מלעלה ממנה, העיקר הוא העבדות ושכר מצוה מצוה, וד"ל
והמשכיל יבין.

(עמוד לט)

'חלק כחלק יאכלו' (דברים יח ח)

והנה זה הכח לישראל הוא על דרך מה שכתוב (דברים לב ט) 'כי
חלק ה' עמו', שנשמת ישראל הם חלק אלוה ממעל, כידוע
ומבואר במקום אחר שנשמת ישראל המה גבוהים בשרשם
ממדריגת מלאכי השרת (ראה סנהדרין צג.), [וכן אמרו חז"ל] 'ישראל
עלו במחשבה' (בראשית רבה א ד), [ונשמות ישראל] חצובות מתחת
כסא הכבוד (ראה זוהר ח"ג כט:), כי כסא הוא בחינת עולם הבריאה,
ומלאכים הם רק בעולם היצירה, ואינם יכולים לבוא בעולם
העשיה עולם הקליפות כנ"ל, מצד שאין להם בחינת בחירה כלל,
מה שאין כן נשמת ישראל עלו במחשבה – בעלי בחירה, כמו
שכתוב (דברים ל טו) 'ראה נתתי וגו', ובחרת בחיים', שזהו ענין
הבירורים ע"י נשמת ישראל וכו' לברר בירורין דעין הדעת טוב
ורע, חטא אדם הראשון כנ"ל.

וזהו ענין 'חלק כחלק יאכלו', הרמז הוא שכל יחוד העולמות
הוא רק ע"י נשמת ישראל חלק אלוה כנ"ל, ומשם מקבלים חלקם.

(עמוד ריז)

**זמני
כניסת
ויציאת
השבת**

ירושלים	בני ברק	ניו יורק	לונדון	אנטוורפן	קאראסטין
6:49	7:04	7:37	8:10	8:47	8:10
8:02	8:04	8:44	9:20	10:01	9:23
8:39	8:37	9:05	9:35	10:17	9:39

כניסת השבת

יציאת השבת

רבינו תם

מוקצה (ה)

קומקום חשמלי דינו ככלי שמלאכתו לאיסור, ומותר לטלטלו לצורך גופו או מקומו, וכשיש בו מים רותחים מותר לטלטלו אף שלא לצורך גופו או מקומו, [והיינו כשאנו דולק, אבל מיחם שדולק בשבת הרי הוא מוקצה].

מאורר בשעה שפועל דינו ככלי שמלאכתו לאיסור ואסור לטלטלו, אבל מותר לטלטלו לצורך גופו, דהיינו לטלטלו כדי שינשב לכיוון מסוים וכדו'. ובשעה שאינו פועל נחלקו הפוסקים אם מותר לטלטלו לצורך גופו או מקומו, ויש להחמיר בזה.

טלפון נייד המשמש בימות החול גם כשעון מעורר, ואירע שהחל לצלצל בשבת – מותר לטלטלו ולהוציאו כדי שלא יפריע בחדר זה, וכדין טלפון לצורך מקומו.

והיינו באופן שאין המכשיר בגדר מוקצה מחמת חסרון כיס, דהיינו שאינו מקפיד מלתתו לילדו הקטן לשחק בו וכדו'. אולם יש להימנע מלהשתמש בשבת בפלאפון כשעון מעורר, משום שיש בזה פירצה וזלזול בשבת.

עיקר היחוד הוא בסעודה שלישית שכלול מכל הג' סעודות של שבת, שאף על גב שכל אחד מהג' סעודות הנ"ל כלולים זה בזה, מכל מקום סעודה ג' מאיר ונתגלה בו יותר בחינת רעוא דכל רעוין (זוהר ח"ב פח:), גילוי רצון וכו', בחינת יעקב תפארת, בחינת רחמים רבים חסדים הגדולים, ואז הוא סוד קיבוץ גלויות כידוע, ולזה נקרא סעודה זו בשם סעודה שלישית, שכלול מכולם, מה שאין כן סעודה ב' לא נקרא בשם סעודה שניה, ולכן סעודה זו הג' הוא בצמצום גדול, שזהו בחינת מיצר, 'מן המיצר קראתי יה' (תהלים קיח ה), בחינת שופר כידוע (פע"ח שער השופר פ"א), שזהו סוד קיבוץ גלויות על ידי תשובה מעומקא דליבא, כי מצר רוחו בקרבו, על ידי זה יאיר בו הארת בחינת עתיקא קדישא.

(עמוד רג)

יום ג' ה' אלול - הרה"ק ר' דוד צבי שלמה בהרה"ק ר' אלעזר מנחם מנדל מלעלוב זצ"ל

•

יום ד' ו' אלול - הרה"ק ר' יקותיאל יהודה מסיגעט בהרה"ק ר' אלעזר ניסן זצ"ל

•

יום ה' ז' אלול - הרה"ק ר' מרדכי בהרה"ק ר' יוסף מאוסטילא זצ"ל

•

יום ו' ח' אלול - הרה"ק ר' אברהם שמשון מראשקוב בהרה"ק ר' יעקב יוסף מפולנאה זצ"ל

יום שבת קודש ב' אלול - הרה"ק ר' אברהם יעקב מבויאן לעמבערג בהרה"ק ר' יצחק זצ"ל

הרה"ק ר' אליעזר בהרה"ק ר' ישראל מוויזניץ (דמשק אליעזר) זצ"ל

•

יום א' ג' אלול - הרה"ק ר' ישכר בער מנדבורנא בהרה"ק ר' יצחק מקאליש זצ"ל

הרה"ק ר' יצחק ישעיי מטשחויב בהרה"ק ר' חיים מצאנז זצ"ל

הרה"ק ר' משה מבויאן קראקא בהרה"ק ר' שלום יוסף זצ"ל

•

יום ב' ד' אלול - הרה"ק ר' משולם זושא בהרה"ק ר' יצחק מאיר מזינקוב זצ"ל

ימים אחדים התהלך וולאדק כסהרורי, כשמחשבותיו הטורדניות לא נותנות לו מנוח. לבסוף החליט שעליו לחזור ליהדותו ויהי-מה. הוא ידע כי לא יהיה זה קל לבצע את החלטתו. סכנה גדולה תהא נשקפת לא רק לו עצמו כי אם לכל היהודים, אם יודע מה הוא מתכוון לעשות. אולם, החלטתו היתה נחושה.

שוב נקפו מספר ימים. וולאדק-וועלוול התהלך בחוסר-מנוחה. הוא לא ידע כיצד להתחיל, איך לגשת לביצוע החלטתו הגורלית. לבסוף נזכר כי באחד הכפרים הנתונים למרותו מתגורר רבי, אשר אודותיו שמע נסים ונפלאות. הוא לא איבד זמן, אלא יצא מיד לדרך, באומרו בבית כי הוא יוצא למסע ציד וישוב רק כעבור מספר ימים.

וולאדק כיוון את צעדיו כדי שיגיע לכפרו של הרבי לפנות ערב. הוא שאל על מקום מגוריו של הרבי והלך אליו לאחר שהחשיך.

בהיכנס האציל הפולני לחדר – לפי מראהו היה וולאדק עדיין אציל פולני – ישב הרבי כשלפניו ספר פתוח. מבלי לאבד זמן בגינוני נימוס, שפך לפניו האורח את כל לבו בבקשו את הרבי בענייני דומעות לסייע בידו לחזור ליהדות.

הרבי הוכה בתדהמה לשמע המשאלה. הוא לא היה בטוח אם האציל הזר אומר את דבריו ברצינות אם לאו, ויתירה מכך האם הוא יודע את הסכנה הצפויה לו אם אכן יגשים את משאלתו. הוא אמר לו, על כן, כי אין לעשות דבר וכי צרות גדולות ימיט על עצמו האציל אם לא יסתלק מתכניתו המוזרה.

אולם את האציל אי-אפשר היה לשכנע שיוותר על תכניתו. הוא הבטיח לרבי כי הוא מדבר ברצינות והבטיח למלא אחרי דברי הרבי בכל אם רק יחזירו לחיק היהדות.

עודו מהסס בכנות דבריו של וולאדק-וועלוול קרא הרבי לפתע בקול רם: "אם מקל זה יציץ ציץ ויפרח – אאמין בכנות דבריך ואעזור לך לחזור ליהדות".

וולאדק העיף מבט מיואש על המקל שעמד בפניו. לפתע פתאום הוא קפץ על רגליו, חיוור ונרעש, והצביע בדיים רועדות על המקל, כשהמלים ניתקו מפיו.

הרבי הסתכל אף הוא על המקל וקפץ אף הוא, זורח משמחה: המקל הנץ ניצנים ירוקים בדיוק כמו עץ באביב!

עכשיו כבר לא פקפק הרבי בטוהר כוונותיו של ה"פריץ" שרוצה לחזור בתשובה. הוא הבין כי לפניו מקרה מובהק של נס מן השמים וכי השם יתברך, בנפלאותיו אשר עשה, סיבב את הדברים כך שנפשו של היהודי התועה תינצל ותחזור ליהדות. הוא מסר לוולאדק מה עליו לעשות כדי לחזור ולהיות יהודי. הוא בירך אותו לשלום ולהצלחה ווולאדק-וועלוול יצא לדרך.

כעבור ימים אחדים שוב יצא וולאדק לצייד, אולם הפעם ללא שוב. הסוס שרכב עליו חזר בלעדיו וכולם חשבו שהוא מצא את מותו ביער.

ובשעה ששוטרים וחיילים חיפשו ביער את גופתו של האציל וולאדק, נדד הלך עני ממקום למקום, מעיר לעיר ומכפר לכפר, ממדינה למדינה עד שהגיע לאמסטרדם שבהולנד. שם ניגש וועלוול, שהיה ידוע קודם לכן כוולאדק האציל, אל הרב המקומי וחזר בפומבי לחיק היהדות. מכאן ואילך הוא חי כיהודי טוב, שומר מצוות וירא-שמים עד סוף ימיו.

סיפור מופלא זה, אותו שמענו מאבותינו, התרחש בפולין לפני שנים רבות. באחת הפגישות השגרתיות של בית הדין המלכותי בבירת פולין "גילה" אחד האצילים עובדה מזעזעת:

באחד הכפרים הנתונים למרותו – סיפר – נעלמה נערה נוצריה לפני פסח ואין כל ספק שהיהודים הם שהרגו אותה כדי להשתמש בדמה למטרות דתיות. האציל הלז הציע איפוא, כי יוחלט על גירוש כל היהודים מפולין ועל החרמת רכושם לטובת אוצר המלוכה.

המלך עצמו, שלא היה רע מטבעו, נדהם לשמע עלילת הדם ושאל את יועציו אם הסיפור הוא נכון. אם כן, אמר, הוא מסכים להצעה לגרש את היהודים.

כל האצילים המשתתפים בישיבות בית הדין המלכותי הסכימו לגור-הדין האכזרי ואישרו אותו בחתימת-ידם כנהוג. רק אחד מיועצי המלך, ודווקא מהחשובים ביותר, בשם וולאדק, נתפס להרהורי-ספק שעה שנטל את העט לידו כדי לחתום על המסמך.

הוא נשאר מהורהר רגעים אחדים, אחר כך קם על רגליו, חיוור ונרעש עד עמקי נשמתו. בקול לא-לו, כשעיני כל הנוכחים נועצות בו, הצהיר וולאדק: "אין אני יכול לחתום על דבר אשר ברור לי כי הוא שקר מתחילתו ועד סופו. כפי שכולכם יודעים, אני הייתי יהודי והמרתי את דתי, אולם אני בקי היטב במסורת היהודית ויודע יפה כי אין עוד דבר האסור על היהודים באיסור כה חמור כמו שימוש בדם. על כן ברור כי כל עלילת דם המעלילים על היהודים בשקר יסודה. הכל אפשר להגיד על היהודים – רק לא שהם משתמשים בדם למטרות דתיות, או לכל מטרות אחרות. הלא זה אסור להם מן התורה!"

יועצי המלך הביטו בוולאדק בהשתוממות גוברת והולכת. הם לא הבינו מה זה פתאום נעשה "פריץ" וולאדק כה נמרץ והחלטי בהגנתו על היהודים. בעבר הוא חתם לא אחת על גזירות חמורות נגד היהודים והיה עושה צחוק מהם וממנהגיהם. עתה לפתע פתאום, נראה כי הוא הפך את עורו ונהיה ידיד היהודים, מה קרה לו לוולאדק?

המלך, מצדו, שמח לשמוע את דבריו הנמרצים של וולאדק והוריד את הענין מעל סדר היום. גם האצילים האחרים שכחו מכל הפרשה, אם כי אחדים מהם קיוו שעוד תינתן להם הזדמנות להיפרע מהיהודים.

מיום זה ואילך הפך וולאדק לאיש אחר. מאותו יום בו העלו האצילים עלילת-דם נגד היהודים נעור משהו בנפשו פנימה, משהו שלא נתן לו מנוח. הגזירה האיומה לגרש את היהודים שסוכלה אך ורק הודות להתערורות פתאומית שלו, הדריכה את מנוחתו.

הוא נזכר בעברו, שעה שוועלוול הקטן היה לומד בחדר, בישיבה; הוא נזכר בחבריו, מוריו ורבותיו. נזכר בנשואיו ובצעדיו הראשונים בחיי המסחר הגדול. נזכר כיצד האירה לו ההצלחה פנים, וכיצד התרחק לאט לאט מידידיו היהודים ומהחיים היהודיים. הוא הכיר אנשים עשירים, בני אצולה, והושפע מנימוסיהם ומאורח חייהם. הוא פגש אלמנה צעירה ועליזה, אלמנת אציל פולני ידוע-שם, ועזב את אשתו וילדיו כדי לשאתה. וכשהגיע לכאן, הוא גם המיר, "כמובן", את דתו, ומוועלוול היהודי הפך לוולאדק, הפריץ הפולני הבוגד בעמו ובאמונת אבותיו.

עד שגמר את המלאכה נטו צללי ערב ושבת המלכה החלה ממשמשת ובאה. אברהם גזו בתיקו את המכתב המזויף במקצועיות ופנה להכין את עצמו לקראת שבת. בתפילה ראה אברהם את פני קדשו של הרבי מוילעדניק לראשונה, ובשולחן הטהור אף התעורר מאד מתנועותיו הלוהטות של הרבי בעבודתו, עד שהרבי התחיל באמירת ה"תורה" בדבקות.

אברהם הקשיב בעניין לדברי התורה העמוקים והטהורים, ולפתע החל הרבי לזעוק: "השמרו לכם פן! א יוד דארף היטן זיין פן!" [-יהודי צריך לשמור על עטו! פן הוא עט ביידיש] אברהם נרעד. מספרים כי הרבי צופה בעיניו נסתרות, אולי הוא רומז עליו ועל זיופו? אך מיד הרגיע את עצמו: אני לא זייפתי, רק שחזרתי מכתב שאבד. ודאי כוונת הרבי ליהודי אחר שקרן וכן בלייעל המזייף מסמכים.

והרבי ממשיך וזועק: "כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר השכינה" (סנהדרין קי.), המהרהר שמא רבו מתכון לאדם אחר – כאילו מהרהר אחר השכינה! אברהם כמעט לא שולט ברעד שעובר בגוו, אך ממש לא מבין: הלא הרבי מוילעדניק אינו רבי, חסיד חב"ד הנני, בעזרת ה' לאחר השבת אפנה לרבי-שלי ואסביר לו את הסיטואציה הקשה אליה נקלעתי ודאי יצדיק את פעולתי.

והרבי צועק שוב: "כל המהרהר אחר רבו, המהרהר וחושב שיש לו רב אחר וזה אינו רבו – כאילו מהרהר אחר השכינה..."! כעת כבר לא יכל אברהם להתחמק. הוא ניגש ברעד אל הרבי והתוודה שזייף את המכתב (המכתב שהרבי אף עוד לא ראה...), ביקש בתחנונים שיורה לו דרך תשובה ורק אז המשיך הרבי בדברי תורתו על סדר הפרשה.

על סופו של משיג הגבול בפונדק לא נמסר לנו, למרות שמסתבר שהרבי מוילעדניק סידר הכל על הצד הטוב ביותר. אברהם בעל המעשה היה ידידו ורעו של הגאון הרידב"ז מצפת וסיפר לו את דבר המעשה, והרידב"ז סיפר זאת לתלמידו רבי ישעיה הורביץ זצ"ל תוך שהוא מציין: "איני חסיד להאמין במופתים, אבל מאחר וידידי סיפר לי בעצמו את שעבר עליו וידוע לי שהוא איש נאמן וירא אלקים, ברור לי שהמעשה אמת."

אברהם הילך לו מעדנות לכיוון ארמונו של הפריץ, כשאף דאגה קלה אינה מזדחלת לליבו. אין לו את הכסף לשכירות השנה הבאה, על השנה הקודמת שילם רק לפני כמה חודשים, אך כבר שנים ארוכות שכך זה מתנהל והפריץ סומך עליו ומאריך לו את תוקף חכירת הפונדק לשנה נוספת לאחר הבטחה נאמנה לשלם את הסכום במלואו בהמשך השנה.

ליד השער הוא מנופף לשומר לשלום ומחכה שיפתח, אך זה התמהמה. "מה אתה מחפש פה?" שאל ביובש. "לשכור את הפונדק לעוד שנה" השיב אברהם בלא הבנה, אך השומר הזעיף פנים: "השבוע הגיע מושקה אחר וסיכם על סך גדול בהרבה מהפרוטות שאתה משלם. אין לך עבור מה להיכנס".

אברהם עמד המום למראה גבו המתרחק של השומר, אך לא היה לו כל קו פעולה הגיוני ומעשי. גם כשחזר לביתו וערך בירורים אודות ה"מושקה" החדש גילה כי הוא יהודי אטום לב שלא ייעתר לתחנונים להפריעו בביצוע מצימתו.

"מה שכן", אמרו לו מכריו, "האיש מחזיק את עצמו כחסיד וילעדניק, אולי תפנה לרבו שיצווה עליו לחזור בו מהשגת הגבול המחפירה שביצע".

לקראת ליל שישי נערך אברהם למסע הרגלי וילעדניקה, לא לפני שהחתים את תושבי הכפר על מכתב המגולל את הפשע שעשה משיג-הגבול למען ידע הרבי שאמת בפיו.

הדרך לוילעדניק ארוכה, ותנומה קצרה שתפס לו אברהם בצד הדרך חידשה את כוחותיו, אך גם תפסה את עינו של גנב מזדמן שמשך את תיקו של ההלך הרדום בתקווה שישיש שם מצלצלין.

הגנב – לבטח – התאכזב קשות לגלות את תכולת התיק, שתי פרוסות לחם ומכתב בלשון הקודש, אך אברהם היה ממש אובד עצות: איך יוכיח מעתה לרבי כי אמת בפיו? תוך שהוא מושך את רגלו בואכה וילעדניק התבשלה החלטתו. לא לחינם חנן אותו הבורא ביד יזהב, ובעזרת דף וקולמוס המצויים בכל מקום יוכל לשעתק את המכתב במדויק. אין ברירה, וזה יהיה מושלם.

